

LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA

PERIODICH SATIRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya
Números atrassats 20 céntims

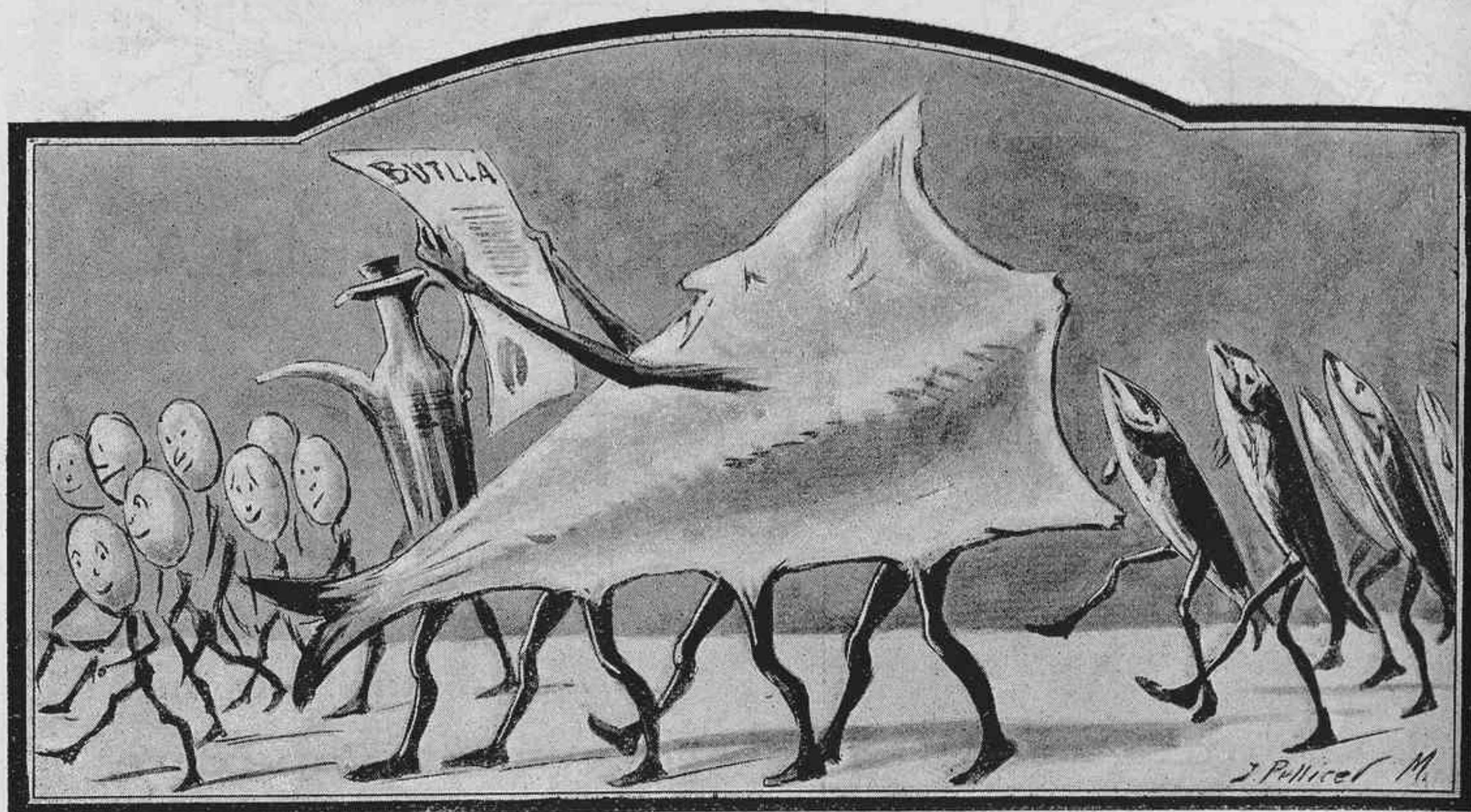
ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ
LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas
Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 5

La senmana trista

NOTAS QUARESMALS

La professó de cada divendres.

CRÓNICA

EN els días qu' estém atravessant, li es molt difícil á la ploma del cronista transitar per Barcelona. Tot just comensa la Quaresma y ja sembla que 'ns trobem al Dijous Sant. Tot está tancat y de cotxes, carros, tranvías y ómnibus no se 'n veu un per remey: d' ells se pot dir ben be, que no poden anar ni ab rodas. Ja ho havém dit: igual que al Dijous Sant.

No hi ha sino una petita diferencia.

Pel Dijous Sant se sent olor de farigola, y avuy se sent olor de socarrim.

Tal vegada quan aquestas ratllas vegin la llum pública ja haurá sonat el toch de Aleluya, l' esclat de la resurrecció; pero en el moment d' escriurelas, la ploma 's diu:—¡Quin silenci! ¡Si serás tú l' única que traballas á Barcelona!...

Y prou de aquest assumpto... Passa de llarch y no t' entretinguis... no t' entretinguis no, ni á llegir aquell paperet de las cantonadas, que ab tot y ser tan petit serveix per embolicarhi una cosa tan grossa, com es l' estat de siti.

En aquests cassos res millor pera distreures qu' emprendre un viatge, y ja se sab que per viatjar de pressa y barato ningú com nosaltres els periodistas.

¿Tenen gust de acompanyarme?

Som á Viena.

Una ciutat gran, hermosa... y que s' hi menja bé, pero de poch temps ensá, porque avants en lloch de sustancias alimenticias puras y nutritivas sols s' hi menjava porquería y veneno, com per tot arreu, y principalment á Barcelona.

Pels sofisticadors era molt cómodo pagar una petita multa cada vegada que se 'ls descubría un frau: el negoci donava per tot, y las multas no representavan mes que un petit tant per cent sobre las ganancias.

Pero vels'hi aquí que 'l Reichsrath, qu' es com si diguessim las Corts austriacas, un día van votar una ley de salvació pública equiparant la sofisticació dels aliments ab els delictes mes graves. Y vels'hi aquí també que l' Ajuntament de Viena va apressurar-se á posar las ordenansas municipals en consonancia ab la reforma efectuada en el Códich penal... Pero encare hi havia tenders que deyan:

—Tot aixó son ganas d' espantar als industrials que 'ns guanyém la vida honradament... Al cap-devall no será res.

Y en efecte: no va ser casi res.

En un día donat van sortir l' arcalde y 'ls regidors acompanyats dels agutzils y 'ls químichs corresponents á seguir botigas á la carrera. Totas aquellas sustancias que al primer cop-d' ull ja 's veyá que no estavan conformes eran ocupadas, y junt ab ellas els tenders, y la distribució 's feya sobre la marxa: las sustancias al laboratori; els tenders á la garjola.

La batuda va durar quatre horas, y en quatre horas se varen recorre 214 establiments, dels quals dos tan sols, un forn y una cerveseria estavan en regla. Els 212 amos dels restants anaren á donar ab els seus ossos á la presó.

Al día següent varen renovarse las visitas y ab tot y haver sigut en gran número las recorregudas, únicament 4 tenders que dormirían molt fort varen ser trobats en falta.

Al altre día, ni un.

Lo que si hi havia en casi todas las rebotigas era un gran munt de sustancias barrejadas, tiradas á recó, com á desetxos: las contingudas en els sachs, calaixos y pots eran de una puresa qu' enamorava. De aquellas se 'n feren cárrech els carros de las escombrarias municipals, y foren destruhidas pel foch, barrejadas ab terra, tiradas al riu.

Aixís ab una ley protectora del estómach dels vienesos y ab una inspecció rigurosa y ben portada, bastaren dos días pera lliurar á la gran capital austriaca de un envenenament continuat que acabava ab la salut de ferro de sos mes robustos habitants, produhint tots els anys un gran número de víctimas.

Y que 'ls efectes serán de durada ho patentisa 'l rigor saludable de la nova ley.

Al tender cullit en falta... ó millor dit en delict, que de tal se reputa la sofisticació dels aliments, ja pot dir que ha begut oli. Comensan per decomisarli totas las existencias y per aparedarli la botiga, y acaban per durlo á la garjola, subjectantlo á las conseqüencias de un procés que 'l tira per portas. Bastará dir que la pena mes leve 's conta per un any de presó.

Y com allá la justicia tampoch se sofisticava ab el veneno de la influencia, el que cau no se 'n aixeca y 'ls que podrián caure fan bondat per tenirse drets.

A Viena 'ls qu' están ayuy mes cremats son els metjes. No s' ho poden acabar que á penas hi haja malalts, sent aixís que avants no s' entenían de feyna.

Pero el vianés al sentarse á taula, ja siga á casa seva, ja á la fonda ó al restaurant, percibint la flayre apetitosa de las sustancias puras, exclama fregantse las mans de gust:

—Mes val aquí que á cal apotecari.
¿Quant ho podrém dir á Barcelona?

*
* *

Mentres esperém la resposta... una resposta que tal vegada no vindrá may, ens queda prou temps pera trasladarnos á la Habana. Ja veuhem si 'ls faig viatjar depressa: de Viena á la Habana en un tancar y obrir d' ulls, passant el mar, sense mareig.

La infecta Habana, la ciutat clássica de la febre groga, del vómit negre y de totas las malalties de color, com deya en Carlos Altadill, y que no eran pintadas, sino reals y ben espantosas, s' ha trans-

format en poch temps en una població de las mes sanitosas del mon. Ha bastat que 'ls yankees, al adonarse de qu' era tan bruta hi fessin un bon baldeig. Lo que no va saber realisar Espanya després de mes de quatre sigles de dominació, ho ha portat á terme 'l govern dels Estats Units en unas quantas senmanas d' energia, com si diguessim de fregar fort.

Días enrera m' enterava d' una curiosa carta de 'n J. Aixelá, que publicava 'L Vendrellench explicant la cosa. Els empleats yankees se la campan com poden, lo mateix que 'ls espanyols; pero á lo menos no s' hi embrutan, y si netejan las butxacas dels habaneros, també netejan la població. Els nostres eran mes valents ó mes desaprensius: á trucos d' enriqueixos, arrostravan els perills de tota mena d' infeccions; ells, en cambi, ja que s' enriqueixen, procuran viure á la segura, sense exposar el número hù, que ben mirat es lo que val mes.

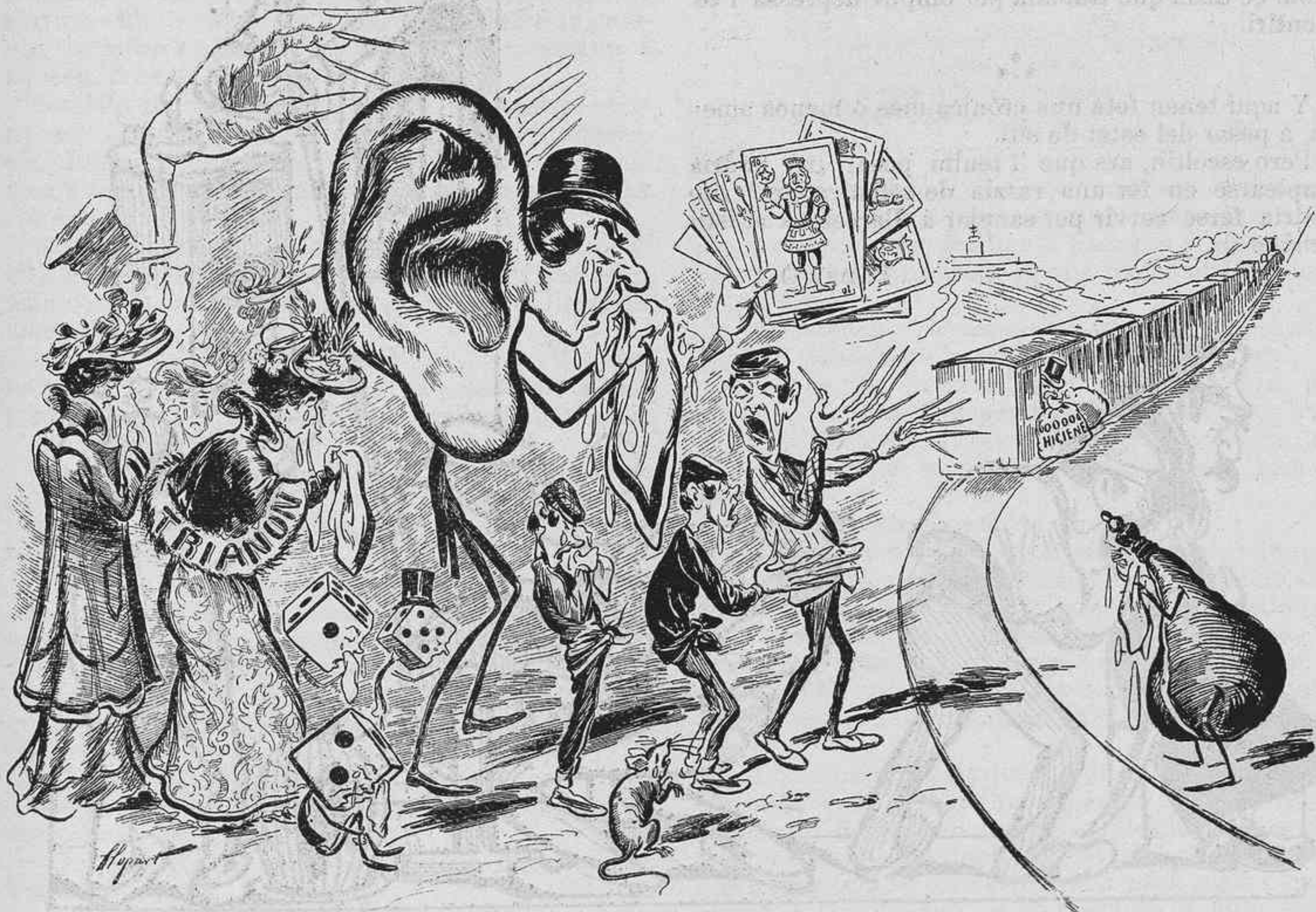
Higienistas práctichs, allá veurán al governador, segons ens el presenta l' Aixelá:

«S' aixeca; agafa ell sol la correspondencia particular, la llegeix, contesta verbalment als taquígrafos, y agafa un cotxe y cap al frontón viscahí á jugar un' hora ab un pelotari á qui paga un tant per dedicarse á tal feyna, y quan está suhat y reventat, s' encapota, 's fica embolicat en el seu cotxe, y ¡ala! á la dutxa, y de allí al despaig, que ja 'ls taquígrafos tenen escritas á la máquina las cartas que dictá una hora avants, y després de tenir els muscles robustos, ja pot dedicarse tot el día á la fadigosa tasca del treball mental.»

Homes per aquest estil son els que realisan de cop y volta, lo que conta 'l mateix Aixelá:

«La Habana era un foco infecció terrible, una

DESPEDINT A DON MIQUEL

Era un quadro enternidor
que hasta 'ls cors mes durs trencava.
Sobre tot el pobre Jordi,
¡cóm plorava!

ciutat mortal, y ha sofert una tan rigurosa higienisació que no hi ha edifici sense inodoro, extremant fins á tal punt las reglas de llimpiesa que formaren verdaders exércits de *baldeadores*, sense deixar casa que no netejessin, llensant trastos vells, buidant recons inservibles, fent una verdadera *razzia* per tot arreu, y com mostra de deixadés de la dominació espanyola puch dir que del edifici qu' era Administració de Correus van extreuren ¡113! cent tretze carretadas de *basura*, y finalment l' abandonaren per pestilent, sustituhintlo per un altre que dona gust contemplarlo. Aixó, y altras cosas per l' istil, semblava irrisori; lo mateix que la guerra que feren á tots els dipòsits d' aigua y encallaments de xipoll que feren desapareixer pera evitar la fecundació dels mosquits que son los trasmisores de febres y pestas infecciosas. ¿Quíns han sigut los resultats? Que fa sis mesos que no tan solament no ha ocorregut una defunció de *vómit*, sino que fa sis mesos que ni ha hagut *ni un cas de vómit*.

En vista de aixó casi un se sent inclinat á preguntar:

¿Será precís demanar als *yankees* que pagant lo que sigui 'ns fassin el favor de venir á higienisar la ciutat de Barcelona?

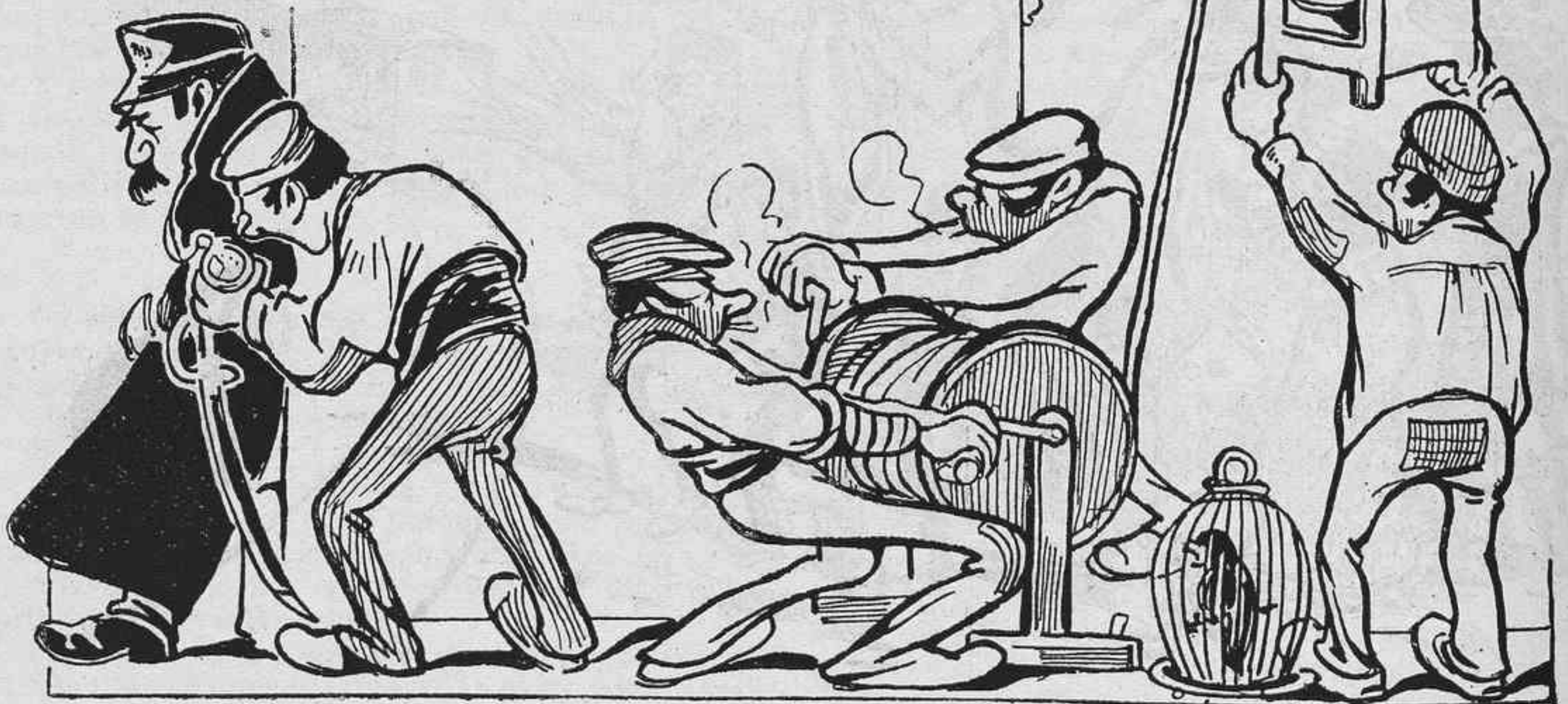
Cuydado que 'l tenir bonas cloacas y llimpiesa no depen del govern de Madrit, sino de nosaltres mateixos. Podríam ferho en pochos días com ho han fet els *yankees* á la Habana... pero 'ns estimém mes passar el temps dihent que som una gran rassa, una rassa *mascle*, dotada de sentit práctic y de un gran alé... 'ns estimém mes dirho que demostrarho. Podém tenir un gran alé; pero qualsevol diría qu' estém tapats de nas.

Y mentres tant en l' empudegada ciutat totas las sofisticacions dels aliments hi tenen el seu laboratori, y totas las infeccions el seu camp abonat. Tothom se diría que treballa per omplir depressa 'l cementiri.

Y aquí tenen feta una crónica mes ó menos amena, á pesar del estat de siti.

Pero escoltin, ara que 'l tenim posat ¿no podria emplearse en fer una *razzia* de sofisticadors? ¿no podria ferse servir per sanejar á Barcelona al istil *yankee*?

P. DEL O.

*Pero estos guardias ¿para qué sirven?
pero estos guardias ¿para qué son?
—Per repaparse dalt de l' acera
y, si es possible, trencarhi 'l son.*

VISIÓ Ó DELIRI

SONET

Vinam aquí fantasma seductora,
bellesa sens igual, nena encicera,
y dígam qué t' hi fet perque darrera
ó davant meu t' estiguis á tot' hora?

LA VIGILANCIA A BARCELONA

Des que per primer cop passá' á ma vora
te vegeren mos ulls, sentí fatlera
de tindret aprop meu; y, ó es quimera,
ó veig sempre ta cara encantadora.

Y si intento besarte en mon deliri
te 'm escapas dels llabis! ¡qu' ets avara!...

Acosta't un xich més y deix que 't miri
y que ompli de petons ta hermosa cara,
que aixís tan sols calmar pots el martiri
y aquesta pena gran que 'm aclapara!

PERE LLAVERIA ESTIVILL

DE LA CASA GRAN

El Xanxas del meu barri—ab perdó sigui dit—es una verdadera fiera. Serio, adust, fidel cumplidor de l'ordenansa municipal, es capás de passarse las deu ó dotze horas que li corresponen de servey rodant amunt y avall de l'acera, sense dir una paraula á ningú.

Prou l'adroguer li somriu, ab la secreta intenció de buscarli conversa; prou la llaunera guiada pel mateix propòsit li dona 'l bon día ó las bonas tardes ab el mes amable dels accents; prou el barber li diu «¡Hola, amigo!» y 'l betas y fils el saluda ab un graciós moviment de má, capás de ablanir una penya: ell com si res. Vint passos amunt, vint passos avall, el digníssim guardia va cumplint silenciosament el seu servey, tan insensible á las rialletas dels uns com als amistosos mots dels altres.

L'únich vehí que pot alabarse de haverlo fet *cantar* soch jo. Convensut de que no hi ha sér al mon que no tingui alguna corda sensible, vaig dedicar un quant temps á averiguar quina sería la del nostre Xanxes, y á forsa d'observacions y probaturas vaig sortirme ab la meva. La debilitat del terrible guardia, la *música*—per dirho aixís—que domestica á aquesta fiera es el tabaco.

Somrihéuli, saludeulo, digueuli mil frasses carinyosas... No 'l treureu de la seva olímpica indiferencia. Ensenyeuli un cigarret, y 'l veureu desseguida mes manso que un anyell y mes parlador que una cotorra.

Aixís va ser com aquest día, desitjant obtenir d'ell alguns informes sobre las cosas de la Casa gran, vaig comensar l'*interview* que ara van á llegir els meus lectors.

M'aturo, seguint la meva táctica, davant del digne agent del municipi, 'm trech la petaca ab la major naturalitat y estirant un cigarrillo y allargantli:

—¿Es servit?—li dich.

—Hombre!—'m respón ell molt amatent:—eso no se desprecia nunca.

Y d'aquesta senzillíssima manera vam tenir enfilada la conversa.

L'home encen, pega clohent els ulls dugas ó tres xucladas seguidas, y, considerant jo que l'instrument está ja á punt, comenso á ferlo sonar.

—Y donchs ¿qué diuhen á la Casa de la vila?

—¡Qué quiere V. que diguin! Lo de costumbre: que se han acabat els abusos y que ahora van á arreglarlo tot.

—Els concejals nous, eh?

—Sí, señor: es aquéll que ustedes suelen decir: escombra nova, escombra bé.

—Lo qual vol dir que, efectivament, aquests que acaban d'entrar...

—Sí, si los escucha á ellos, tanto republicans como catalanistas vienen animats de los más hermosos propòsits; pero...

—¿Qué? ¿Qué sab alguna cosa?

IDILI

—¿Ma quieres? Dím'ho, Quimenas, porque soy salosa, y dudo.

—¡Más que á la rata piñada que llevo dalt del escudo!

—¿Yo?... Verá V., yo no sé res: soy un simple guardia y no debo ficarme en nada; pero uno no es ciego ni sordo; uno frecuenta bastante la Casa gran, y... vacha, no es oro todo lo que reluce ni plata todo lo que trinca.

—Ja entench: vol dir que la professó va per dins y que 'l públich no 'n sab de la missa la mitat.

—¡Y qué ha de saber, sant cristiá! Ahora, por ejemplo, se trata d'empendre grandes trabajos para enlazar directament los pueblos agregados con Barcelona. ¿Por qué se figura V. que quieren hacerlo eso?

—Per' afavorir als pobles agregats.

—¡Cál! ¡Romances!... Para crear negociados nuevos, plazas nuevas, nuevas canongías. Hay que contentar á muchos amigos que s'han *sacrificat* pel partido en las últimas elecciones, y para eso no queda más remedio que aumentar el número de menchadoras.

—Bé: per' aquest objecte ja hi sentit á dir que va á ferse entre 'ls empleats municipals una bona expurgada.

—De las expurgadas que allí se hagan ríase usted. ¿No sabe V. la comedia qu' en estos casos se representa? Se despachan cuatro empleados de los viejos... y se nombran doce de nuevos. Y muchas veces ni siquiera se les despacha á esos cuatro: para cubrir las apariencias, se les quita de un sitio, se les coloca en otro... y todo el mundo contento.

—Sí; ja ho sé que aixó passava avans; pero lo qu' es ara...

INFRINGINT LA LLEY

—Ara sucederá lo mismo que otras veces.

—Es que 'ls regidors d' avuy, diuhen...

—Y 'ls rechidors d' entonces ¿qué no lo decían también, por ventura? Decir, todos dicen igual; pero en cuanto á cumplir... tan bueno es Pedro como su compañero.

—Vamos, que segons noticias, alguna cosa s' ha fet. En la mateixa guardia municipal crech que tot anava com Deu volía, y desde que aquestos senyors se 'n cuydan...

—Va un poco peor que avans.

—¿De debó? ¿Pero no deyan que havían reorganisat totalment el *cuerpo*?

—Ni el cuerpo ni el alma. Palabras, muchas palabras, unas quantas gacetillas en los diarios... y pare V. de contar. En el fondo tot sigue de la misma manera que antes de la reorganisació. ¿No ve V. que hay concejal que chilla porque un compañero suyo tiene un guardia á su servicio, y él por su parte desea tener dos?

—¿Cóm marxa lo dels Consums?

—Desde la circular del president de la Comisión creo que en los felatos se gasta muy buen llenguatxe, pero se hacen muy malas recaudaciones. Desengáñese; sin enerchía, un burot es un nadie, y ¿cómo quiere V. que sea enérchich el hombre que se ve cohibido en la expresión natural de sus ideas?

—Y al matadero ¿qué fan?

—Pues, lo de costumbre. Matan todo lo que se presenta, fan la vista gorda sobre las bestias flacas, no ven las pencharellas de tubérculos, á no ser que llenen tot el interior del animal... y rueda la bola.

—Pero ¿y l' arcalde?

—L' alcalde, bueno, gracias á Dios.

—Vull dir com se las pren aquestas cosas?

—Verá V.; don Chuan, si hay que hablar con franqueza, hace todo lo que pot; pero ¿qué es un hombre, un hombre solo, delante del inmenso bullit que l' administració municipal representa?

—No obstant, ell sembla qu' está content.

—S' ha comensat la veda; pero encare, encare 's cassa alguna cosa!

Fine

—No diré que no. Al fin y al cabo es chove y á esa edad siempre halaga el darse llustre; pero si el hombre pudiese decir la verdad...

—¿Qué?

—Que muchas veces enviaria á paseo la vara, aburrido dels entrebanchs y dificultades que á cada momento encuentra.

Al arribar aquí el municipal va callar en sech com si se li hagués estroncat la paraula. En va vaig intentar ferli algun' altra pregunta: no va haverhi manera d' arrencarli un mot mes.

¿Qué havia succehit?

Lo mes natural del mon. Enrahonant y xuclant, el cigarret havia arribat á las últimas escurriallas.

Y'l nostre Xanxes es aixís: acabat el tabaco, acabada la conversa.

A. MARCH

CRIATURADA

La senyora Calamanda fa poch va desocupar, y estant á ne 'l llit partera, al seu fill, que té set anys va cridar per ensenyarli al de poch nascut infant.

—Mira Juanito, quin ángel mes bufó, que 'ns ha enviat desde 'l cel, Nostre Senyor... ¿Qué tal, t' agrada?

—Bastant;

—contesta 'l xicot.—Peró molt mes m' hauría agradat que per compte de aquest nen... im' hagués portat un timball!

LLUIS C. SALVADOR

¿AHONT ETS?

SONET

Te vaig veure al carrer de la Cadena que lluhías un cós color de rosa.

Véure't y enamorarme sigué cosa filla d' un sol instant, preuhada nena.

La primera impresió de goig fou plena y á tú 'm vaig acostar dihente:—Hermosa: escóltam quatre mots...—Pro, tremolosa, vaig téme eixís ma veu, ja poch serena.

No 't vaig gosar dir ré y me 'n penedeixo, qu' ara, buscante constantment, sufreiro y necessito que 'ns vejém las caras per recobrá 'l repós y l' alegría...

¿Que no ho lograré may?... Oh, ja ho sabía.

¡Si no sé com te dius, ni hont vius, ni hont paras!

PERET DEL CAFÉ

PRINCIPAL

El baron de Tronco-verde es una comedia en dos actes de 'n Ricardo de la Vega, que tanca un fondo de intenció satírica contra las malas costums burocráticas. Un tipo tan inflat com burro es elegit ministre, y no hi ha que ponderar si 'n fá de bestiesas.

L' assumpto que no té gran cosa de nou, el desarrolla l' autor ab desenfado y ab certa gracia molt atractiva y gran facilitat de llenguatje, guanyantse las simpatías del espectador, que passa un bon rato, gracias també á la notable execució que alcansa l' obra, en especial per part de la Sofía Romero y dels Srs. Balaguer y Larra.

El Sr. Balaguer dona vida y carácter al protagonista, atenuant hábilment algunas de las exageracions que al personatge ha posat l' autor. Y'l Sr. Larra imprimeix un relleu extraordinari al insignificant paper de porter de ministeri, demostrant el molt partit que 's pot treure de una part qualsevol, quan un actor de talent s' empeña en treballarla.

LICEO

Diumenje varen tenir comens els concerts de Quaresma: el gran Teatro estava bastant concorregut; pero no tant com se mereix la bona música dignament interpretada.

Y de que havia de serho n' era una garantía 'l mestre

ENTRE CONEGUDAS

—¿Qué ha dit el pare Llop?

—¿Vol que li sigui franca? Pues no l' he entés de res.

LA TIRADORA DE CARTAS

—¿Ho veus? La sota d' espasa: avans de quinze días un soldat se 't declarará.

Goula, que dirigí totas las pessas del programa ab aquell vigor y aquella brillantés que li son características, y que 'l públich li premiá ab els seus aplausos. L' obra mes ovacionada sigué la *rapsodia* de Liszt.

Constituhí un dels principals alicients del concert la reaparició del jove violinista catalá, Sr. Manen. Per expressar lo que ha progressat desde l' última vegada que 's feu sentir al teatro Lírich, cal dir qu' era llavors una esperansa falaguera y es avuy una brillantíssima realitat, de la qual pot enorgullirse la terra catalana.

Avuy está en la possessió de tots els medis mecánichs y de bon gust, que li asseguran el títul de *virtuose* de primera forsa.

Hi ha que sentirlo en els andants y en obras de sentiment com un dels nocturns de Chopin, pera comprendre fins ahont arriba la pura efusió del seu art exquisit. Y en cambi hi ha que admirarlo quan ab un brío insuperable y ab una seguretat pasmosa, vens las dificultats acumuladas en certs passatjes, que sols un mestre privilegiat pot arribar á dominar. Ara comprenen que á Alemania qu' es ahont ha fet aquests progressos, li hajin tret el sobre-nom de *Bruixot del violí*.

En Manen está en camí de arribar molt lluny: ho dihem ab verdader orgull, perque es jove y perque es de casa. Catalunya 's pot ja ufanar de tenir el seu Sarasate.

Com á tal vá ser aclamat pel públich del Liceo, que al sentirlo estava fascinat, haventli exigit tres pessas mes sobre las dugas del programa. Tres y dos cinch, que li valgueren cinch calurosas ovacions.

ROMEA

El Sr. Serrat y Weyler no ha triat prou bé al acomodar á la escena catalana la comedia *La protegida* que, segons notícias pertany al teatro italiá.

Al véurela un no pot menos d' exclamar:—Mare de Deu, y quinas cosas passen en el Teatro!

Perque sols sobre l' escenari 's veuhen aqueixas cosas tan distants de las que succeheixen en la vida real.

Y per aquest motiu no poden conmourer, ni interessar tan sols, puig que son falsas.

Apart de aixó l' autor del arreglo poch, molt poch hi ha posat de la seva part pera donar relleu á las situacions y alguna vibració als personatjes. El llenguatje que parlan sense ser incorrecte, careix de accent, es incoloro, no té forsa.

L' obra sigué rebuda ab marcada fredor fins per un públich tan innocent y de bon contentar com el de Romea.

CATALUNYA

Sembla que 'n Sinesi Delgado vá escriure 'l disbarat mágich *Quo vadis?* á manera de ignocentada, á pesar de lo qual l' obra avuy encare continua sostenintse en el cartell del Teatro de Apolo de Madrid.

Creyém que no alcansará menos sortá Barcelona, perque té incidents divertits, xistes oportuns, y está escrita per un autor que 'n sab. Tallada de un' altra manera hauría pogut convertirse en una mágia molt acceptable ab els seus corresponents tres actes, y fins superior y mes graciosa que molts que se 'n representan.

La presencia de un personatje del día enredat en situacions d' épocas pretéritas, com la Inquisició, el Cid, els moros de Córdoba y finalment l' agape neroniá y las lluytas del Circo, dona lloch á contrastos xocants que 'ns tornan en certa manera á l' época dels bufos... y aixó per ser tan vell resulta una novetat.

Adornan l' obra algunas pessas de 'n Chapí molt ben endevinadas, entre las quals mereixen ser citadas el cant dels moros, la festa romana y la marxa dels gladiadors, que ofereixen cert color d' época molt escayent.

L' obra ha sigut posada ab gran ostentació de vestuari y decoracions, una de las quals, la del Circo romá produheix magnífich efecte.

L' héroe de la representació es en Cerbón, que després de tot es lo únich personatje que té verdader desarrollo: tots els demés son secundaris. Tant la senyora Campos com la Srta. Gurina llueixen trajos molt hermosos.

Las impresions teatrals que precedeixen arriban sols fins al diumenje.

A partir dels dilluns, *huelga* general.

N. N. N.

ELS SET PECATS CAPITALS

II

Avarícia

Germans: ¿Qu' es l' avarícia? L' ànsia horrible que inspira el miserable *badell d' or*; es el pecat del vell qu' estima 'ls quartos y omplint la bossa ha anat buydantse 'l cor. Es el recel constant de la cobdícia; l' afany desenfrenat dels usurers; la insaciable febre dels Gironas; el neguit dels Shyloks els mercaders. Aquests grans pecadors, juheus, hipócritas, de la Verge del Puny fervents devots, per màxima han tingut «*Virtus post nummos*» en contra la que diu «*Tot es de tots*». Y aquests *conservadors* de la riquesa que acaparan las terras y els caudals abundan molt, per cert, en 'questa vida, voltats sempre de pó y de sobressalts. ¿Desprendiments d' ermilla en aquesta hora? ¡Si 'ns torném cada día mes ruhíns! Generosos, avuy, ja casi, casi no més ho son els vins... y segons quíns. Germans, no hi penseu tant en *el mañana*; goséu forsa 'l present, no siguéu ruchs; que si al rebost gardeu las llangonissas potser las trobareu plenas de cuchs. L' egoisme passiu de las *milocas* que parlan del art nou indiferents es un exemple viu de l' avarícia que nfa al cor dels ávis impotents. La dona excludivista, enamorada, que brinda 'l seu amor á un home sol es mes avara que la dona pródiga que 'n té pel seu promés y... per qui 'n vol. Aquell que se las dona d' antropólech fent estudi dels cránis de la gent y diu qu' es el seu cap, en conseqüència, el mes equilibrat y el mes sapient; curt de gambals y avaro de paraulas, aquell que, un cop se veu ja diputat, ni per lo mes sagrat, ni per la *ideya* encare está dejú d' haver parlat; el fabricant que tip de vendre pessas, ambició com ell sol, vol mes diners y empayta assedegat *concerts baratos* per rebaixá 'l jornal dels seus obrers; y el bunyol arquitecte que anteposa al honor els calés d' un hospital, son cassos qu' ara 's donan d' avarícia, pecat que s' está fent molt general. Aquells que per la sed se guardan pomas, aquells que fan el pobre y son molt richs, els que fuman tabaco de la Habana y 'n donan del estanch als seus amichs, el que parteix en dos els mistos d' esca, el que fá 'l cau ab guixas per diners, y el que va apilotant cupóns y números dels que donan els kioscos y adroguers; els módichs, els prudents, els timoratos, els mesquíns, els estrets, els limitats,

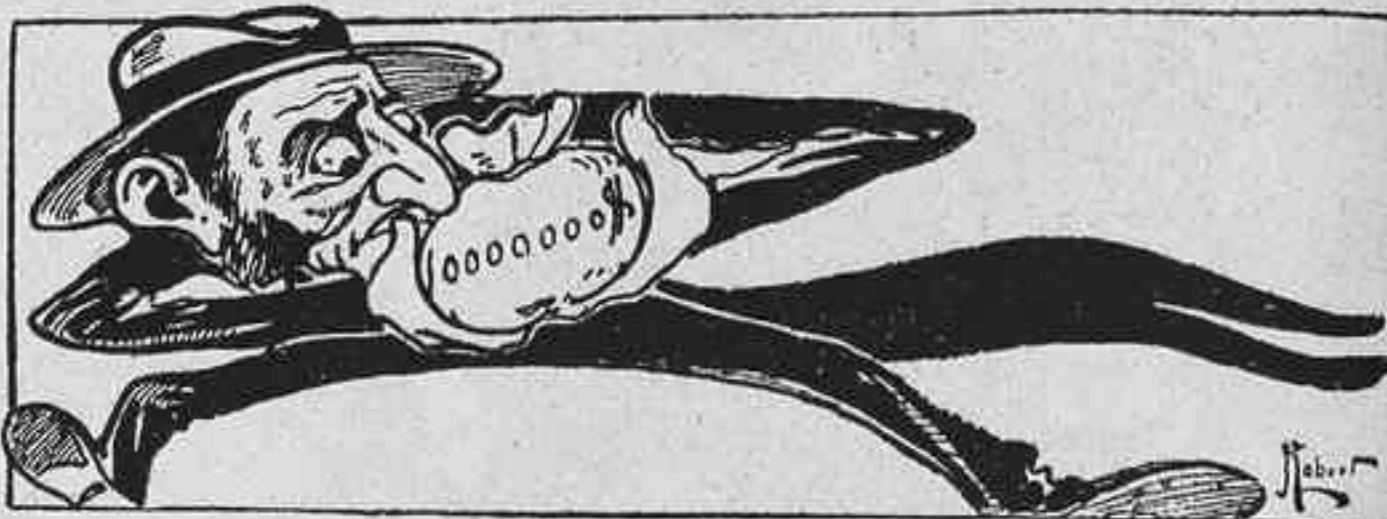
els escassos, els tímits, els metódichs, tots aquests forman part dels *agarrats*,

La comandita, el *trust*, el monopoli, l' excludivisme, 'ls bills d' arrendament, conseqüencias fatals de l' avarícia que amenassan al home constantment.

¿Donchs, per qué agabellar... *sic vos non vobis?* El derrotxar diners es molt fatal... Pero pensa, germá, que diu un ditxo que hi pert més el coquí que 'l liberal.

Benedicamus Dómino... y cap y-qua.

FRA NOI

ESQUELLOTS

Hem vist per primera vegada á la vida l' espectacle de una ciutat de 600,000 ànimas completament paralisada. Un tancament general de fàbricas y tallers, fins de teatros y cafés. Ni un sol treballador de las brigadas pels carrers, ni un sol operari de la descárrega en el port.

Per la vía pública patrullas de tropa de peu y de caball, ab l' arma aparellada, y curiosos passant de llarch amunt y avall, en actitud pacífica.

RECEPTA INFALIBLE

—No hi ha més: per tenir pa tou els dilluns, ara s' ha de fer aixís.

LA QUARESMA

Pels aficionats á la carn, es una temporada de torment; pels bacallaners, un *Agost...* de set senmanas.

Ja ho díu el ditxo: may plou á gust de tothom. May la Quaresma obtindrà l' aplauso unánim del públich.

Si Cristo hagués contat entre 'ls seus deixebles algun carnicer, tal volta en son obsequi hauría establert una quaresma de carn. Va tenirhi un pescador, y va establirla de peix. ¿Qué més natural?

Lo que hi ha que, en aquest punt com en tots, feta la lley feta la trampa.

S' ha d' anar á servir al rey, pero pagant tres cents duros...

Hi ha que abstenirse de menjar carn, pero adquirint una butlla...

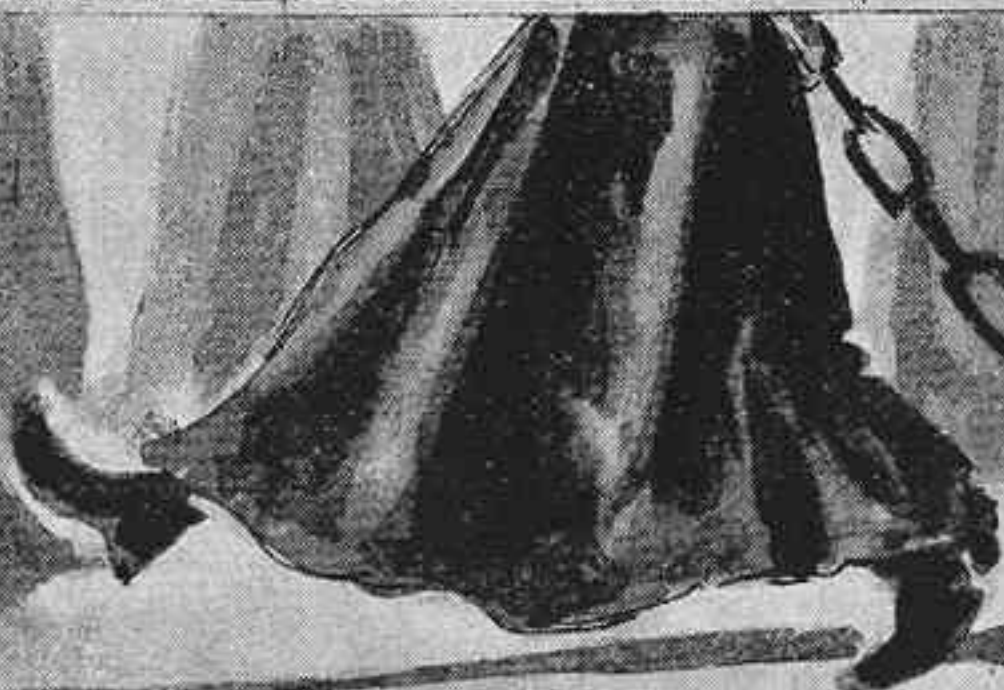
Y encare avuy es ja més el soroll que las nous. —Som á la Quaresma— diu la multitud...

Sí; som á la Quaresma; pero la majoría dels que de la carn prescindeixen, més que per falta de butlla ho fan per falta de carn.

Sort, per xó, que si en aquest tremendo naufragi de las creencias, s' ha perdut la fé, s' han salvat altres cosas.

Perque, no hi ha que duptarho, podrá desapareixer la Quaresma; pero mentres quedin cessants, mentres quedin mestres d' estudi, el dejuni no 's perdrá may, ¡may!

MATÍAS BONAFÉ

Bellicot M.

UN COLLABORADOR DE L' URZAIZ

—Te rahó 'l ministre: aquesta excessiva circulació de bitllets... s' ha de reduhir.

D' en tant en tant corredissas. Y 'l següent diàlech:

—¿Qué ha sigut aixó? ¿Per qué corren?
—¡Oh!... que sé jo... perque tothom corra.

Noticias de tiros, de sanch vessada á tal punt, á tal altre, de morts, de ferits curats á tal dispensari, á tal casa de socorro, van corrent de boca en boca.

Temors de que demá no hi haurá carn, ni pa, ni verduras, van comunicantse del un al altre, y fent dir als mes dels que s' en enteran:—¿Y donchs, quan s' acabarà aixó?

Per faltar tot, fins faltan els periódichs, que relatant lo que passa en un perímetre tan extens com el de Barcelona, podrián desvaneixer molts rumors absurds, aclarir molts duptes, orientar á la opinió desconcertada...

Tal era l' aspecte de Barcelona 'l dimars á la tarde.

Molta preocupació en els homes.

Lo únich que no havia variat poch ni molt eran els aixams de pardals que seguían bromejant ab un picaroleig aixordador, pels pelats branquillóns dels plátanos de la Rambla, en tant que un sol hermós se 'n anava á la posta, pintant als núvols de arrebols enlluhernadors.

Mentres meditava atret pel contrast entre 'l neguit dels homes y l' augusta serenitat de la naturalesa, vaig veure passar mitj ranquejant á un conegut, vell que 'n conta prop de vuytanta, y que per lo molt que ha vist y las moltíssimas cosas que recorda, es una crónica vivent de Barcelona.

—¿Qué tal?—vaig preguntarli—havía vist may una situació com aquesta?

—No per cert—me va respondre—y per aixó es que no vull morir, per veure'n sempre de novas.

—¿Y qué li sembla?

—¡Qué vol que 'm sembli!... Una camancia modernista.

La Publicidad va tirarse á sobre dels socis del Círcul artístich, atribuhintlos l' heretjía de haver daurat l' estatua de la Venus de Milo, que figurava entre 'ls adornos del saló, ahont va donarse el ball

en obsequi de la titulada bona societat de Barcelona.

Segons noticias fidedignas, els artistas del Círcul están sobre aquest punt exempts de tota responsabilitat. No son ells els que van daurar á la Venus. Daurada ja, tal com sigué colocada, varen trobarla en el Museo de un acaudalat fabricant que 's dona 'l gust de ser un *amateur* y un coleccionista.

La única culpa qu' en tot cas se 'ls pot tirar en cara, es l' haverla utilisada, per mes que devían pensar que daurada de cap á peus com estava, podía ser mes del gust de aquella lluhida concurrencia tan amiga del or per damunt de tot... fins per damunt de la bellesa clássica.

Pero aixís y tot tingueren un descuyt imperdonable, que podran subsanar á la primera ocasió que se 'ls hi ofereixi.

A una Venus daurada, y en el lloch ahont s' acostuma á posarli la fulla pera tranquilitat de pudibundos, es precis, pera arrodonir l' efecte, enganxarhi un bitllet de Banch de mil pessetas.

A propósit del cesse de 'n Socías y del nomenament del Sr. Manzano pera sustituhirlo en el govern civil de Barcelona, vaig sentir l' altre día una frase que no careix de gracia.

Es la següent:

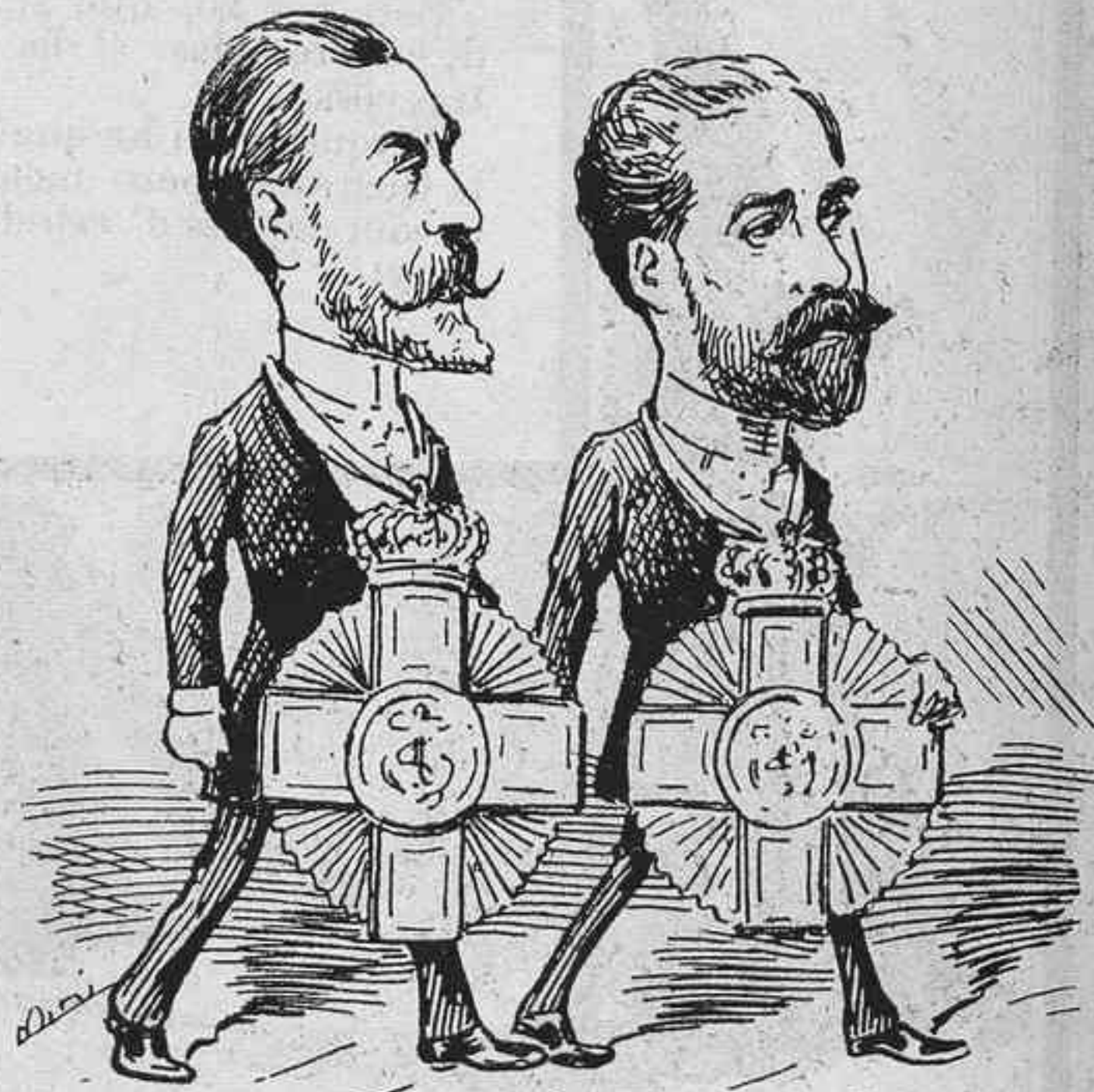
—En Socías, al anarse'n se 'n emporta una poma; pero no 'ns podem queixar, ja qu' en compensació en Sagasta 'ns envía una *pomera*.

Días enrera, y á una hora avansada de la nit, davant de la estació del ferro-carril de Sarriá, se va dependre el fil conductor de la forsa del tranvía, matant de repent al caball de un cotxe de lloguer.

Y sort que 'l cotxero caygué del pescant pel cantó oposat al del fil, que d' altra manera se 'n hauria fet també deu pedras.

Aquest cas demostra clarament que sobre 'l cap dels barceloníns hi está sempre pendent la mort... y no perque la ciencia no haja trobat medis de utilisar sense perill de ningú l' energia eléctrica, sino perque 'l sistema del trolley y 'l cable aéreo es mes barato que 'ls altres, y aquí lo que 's procura es que l' inglés no 's perjudiqui en els seus interessos.

CRUCIFICATS

EN NADAL:—¿Per qué 'ns l' han donada aquesta creu? Jo no ho sé. ¿Y tú?

EN FERRER-VIDAL:—Jo tampoch.

PREDICADOR AMBULANT

Robert

—Creyeume, amats oyents; creyeume: la meva veu baixa de las alturas...

Falta ferli saber lo que val la vida dels homes—encare que aquests homes siguin espanyols.—Llavors potser traurá comptes, y trobará qu' es mes económic cambiar de sistema.

Llegeixo:

«Ja s' ha ordenat fer efectivas las multas de 100 y 200 pessetas imposadas al lletrat Sr. Mon y Bascos pel president del Tribunal de dret, durant el judici oral de la causa instruida ab motiu del assassinat del Sr. García Victory.

»Al mateix temps s' ha passat al jutje 'l testimoni de la part del acta en la qual constan els incidents anotats per disposició del president, als efectes del tant de culpa per desobediencia á l' autoritat de aquest.»

*
**

Jo prou diria:—El Colegi de advocats té la paraula.

Pero si no la pren, ó si en cas de pèndrela, la pren sense resultat, será curios esperar á veure 'l desenllás del assumpto, per aquilatar l' eficacia de la justicia segons sigui qui la exerceix.

Que bé podrá succehir que mentres en Salvador Riera, autor de una mort, va sortir absolut lliurement, el seu defensor resulti condemnat.

Y 'l públich tan satisfet, creyent que ja s' ha acabat per sempre més el caciquisme.

¡Gloria á Espanya!

Sí, gloria á Espanya y al ronyó de la mateixa qu' es la part mes noble.

Hi ha prop de Madrit un barri nomenat Tetuán de las Victorias, y que conta com no pot de menos ab la seva corresponent Plassa de toros.

Allí va celebrarse diumenje passat una solemne novillada, tan rica en incidents, que ja mes no pot desitjarse.

Figúrinse que un banyut tira unas quantas canas enlayre á un dels lidiadors. Y encare aquest no havia tocat á terra, que una munió inmensa ja s' havia llen-sat á l' arena, rodejant badell, atrotinantlo, mantantlo, fentlo á bossins.

Y era de veure com molts de aquells valents bruts de sanch y enarbolant un tros de la bestia, compareixían al pal-

co de la presidencia, á fer ostentació del seu heroisme.

Tetuán... Al Africa també hi ha una ciutat nomenada aixís. Pero 'l Tetuán del Riff, está molt per dessota del Tetuán de Madrit.

Vaja, que 'l mon enter será molt desconsiderat si no firma á favor de aquest últim un diploma de salvatjisme, y no crida unánimement ab veu de tró:

—¡Que se le dé!

Hi ha als Estats Units un sabi doctor que está dedicant tota la seva activitat... ¿á qué dirían?

A matar á la mort.

Sí, senyors: tal com sona. Assegurar l' immortalitat de la vida humana es l' objecte de las sevas preocupacions y dels seus ensaigs. Segons la seva teoria, l' home es una especie de máquina eléctrica, que per medi de una alimentació apropiada pot reparar y renovar las sevas forsas indefinidament.

Tot aixó está molt bé y pot arribar á produhir

resultats estupendos, que serán la desesperació de las funerarias, sempre que l' autor no 's mori durant el període de las probaturas.

Com las festas de la coronació del rey de Inglaterra han de ser de gran espectacle, donant ocasió á que s' exhibeixin moltes pantorrillas modeladas per ricas mitjas de seda, un industrial de aquell país ha montat una fàbrica de pantorrillas artificials, y per cert que, segons diuhen, no s' entén de feyna.

¡Lo que son als articles segons el país que 'ls consum!

Aquí un fabricant que 's proposés elaborar pantorrillas se moriria de gana.

En aquest article en Sagasta y en Silvela tenen la exclusiva.

Y basta ferse cacich y que com á tal ser reconegut per ensenyarlas y ferse respectar.

Un xixaretlo, apenas sortit del colégi, entra á una perruqueria á ferse afeytar. Té la deria de ser home avants de temps.

Y mentres el dependent li passa la navaja sobre la cara llisa y pelada, pregunta:

—¿Qué li sembla, tindrè barba?

El dependent no sab que respòndreli. Y ell continúa:

—El meu papà la té magnífica... ¿Li sembla si jo li tindrè?

—Que vol que li digui—respón el de la navaja—en punt á barba, no 's pot dir res de segur; pero 'm sembla que vosté mes que al seu pare tirarà á la seva mamá.

SOLUCIONS

Á LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

- 1.ª XARADA.—*Ju-li-vert.*
- 2.ª ANAGRAMA.—*Tallar—Tralla—Ratlla.*

REFLEXIÓ

—Avans d' inventarse 'ls barcos, ¡qué magre la devían ballar els pobres mariners!

- 3.ª TRENCA-CLOSCAS.—*L' alegría que passa.*
- 4.ª CONVERSA.—*Set.*
- 5.ª GEROGLÍFICH.—*Las desgracias causan trastornos.*

XARADA

L' altre dia tot fent broma
exclamava un geperut:

—Qui viu *hu*, dos, tres salut...

Sabeu qui es en *Tot*? Un home
polítich, molt conegut.

EUDALT SALA

MUDANSA

En *Tot*, que es un tabalot
mentre escurava un *total*
va caure y se va fer mal
á la ma dreta y al *tot*.

ANTONI FELIU

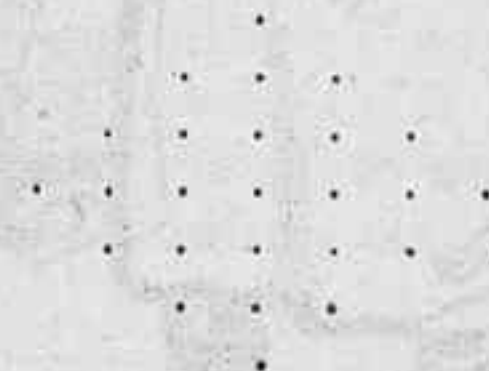
TRENCA-CLOSCAS

MARTÍ P. CANELA

Ab aquestas lletras degudament combinadas formar lo títul d' una aplaudida sarsuela castellana del género xich.

JOAN BEBÉ

ROMBO

Primera ratlla vertical y horisontal: consonant.—Segona: animal.—Tercera: prenda de vestir.—Quarta: nom d' home.—Quinta: feyna de corda.—Sexta: part d' animal de ploma.—Séptima: consonant.

F. J. ARRAGAS

CONVERSA

- Sabs, Martí, si s' ha curat la Mercé?
- Cá, al contrari, avuy ha mort.
- ¿Y de quina enfermetat?
- ¡Sabata! ¿no ho has dit tú mateix?

J. BOSCH ROMAGUERA

GEROGLÍFICH

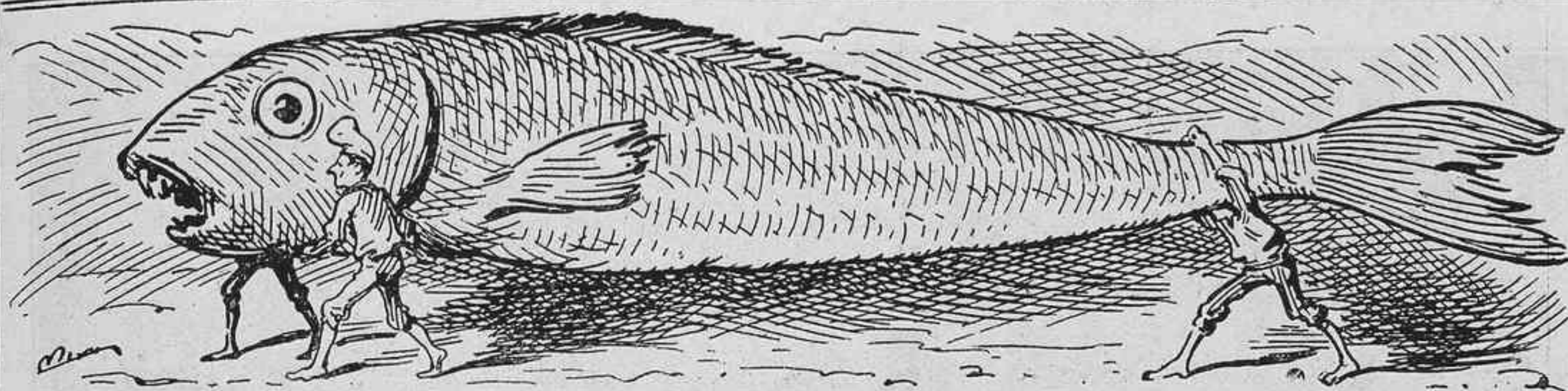
X X
A B A T
I I I
A
BATERIA

ALBERTET DE VILAFRANCA

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta de LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibrería Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

LA COCINA PERFECCIONADA

TRATADO COMPLETO

Un tomo en 8.º, Ptas. 3.

COLECCIÓN DIAMANTE (EDICIÓN LOPEZ)

TOMOS PUBLICADOS

1. <i>R. de Campoamor</i>. Doloras, 1.ª serie. 2. Doloras, 2.ª serie. 3. Humoradas y cantares. 4. Pequeños poemas, 1.ª serie. 5. Pequeños poemas, 2.ª serie. 6. Pequeños poemas, 3.ª serie. 7. Colón, poema. 8. Drama Universal, poema, primer tomo. 9. Drama Universal, poema, segundo tomo. 10. El Licenciado Torralba. 11. Poesías y Fábulas, 1.ª serie. 12. Poesías y Fábulas, 2.ª serie. 13. <i>E. Pérez Escrich</i>. Fortuna. 14. <i>A. Lasso de la Vega</i>. Rayos de luz. 15. <i>Federico Urrecha</i>. Siguiendo al muerto. 16. <i>A. Pérez Nieva</i>. Los humildes. 17. <i>Salvador Rueda</i>. El gusano de luz. 18. <i>Sinesio Delgado</i>. Lluvia menuda. 19. <i>Carlos Frontaura</i>. Gente de Madrid. 20. <i>Miguel Melgosa</i>. Un viaje a los infiernos. 21. <i>A. Sánchez Pérez</i>. Botones de muestra. 22. <i>J. M. Matheu</i>. ¡Rataplán! 23. <i>Teodoro Guerrero</i>. Gritos del alma. 24. <i>Tomás Luceño</i>. Romances y otros excesos. 25. <i>L. Ruiz Contreras</i>. Palabras y plumas. 26. <i>Ricardo Sepúlveda</i>. Sol y Sombra. 27. <i>J. López Silva</i>. Migajas. 28. <i>F. Pi y Margall</i>. Trabajos sueltos. 29. <i>E. Pardo Bazán</i>. Arco iris, cuentos. 30. <i>E. Rodríguez Solís</i>. La mujer, el hombre y el amor. 31. <i>M. Matoses (Corzuelo)</i>. ¡Aleluyas finas! 32. <i>E. Pardo Bazán</i>. Por la España pintoresca (viajes). 33. } <i>A. Flores</i>. Doce españoles de brocha gorda. 34. } 35. <i>José Estremera</i>. Fábulas. 36. <i>E. Pardo Bazán</i>. Novelas cortas. 37. <i>E. Fernández Vaamonde</i>. Cuentos amorosos. 38. <i>E. Pardo Bazán</i>. Hombres y mujeres de antaño. 39. <i>J. de Burgos</i>. Cuentos, cantares y chascarrillos. 40. <i>E. Pardo Bazán</i>. Vida contemporánea.	41. } <i>Jacinto Labaila</i>. Novelas íntimas. 42. } 43. <i>Fr.ª Sarasate de Mena</i>. Cuentos vascongados. 44. <i>F. Pi y Margall</i>. Diálogos y Artículos. 45. <i>Charles de Bernard</i>. La caza de los amantes. 46. <i>Eugenio Sué</i>. La Condesa de Lagarde. 47. <i>Rafael Altamira</i>. Novelitas y cuentos. 48. <i>J. López Valdemoro</i>. La niña Araceli. 49. <i>Rodrigo Soriano</i>. Por esos mundos... 50. <i>Luis Taboada</i>. Perfiles cómicos. 51. <i>B. Pérez Galdós</i>. La casa de Shakespeare. 52. <i>J. Ortega Munilla</i>. Fífina. 53. <i>F. Salazar</i>. Algo de todo. 54. <i>Mariano de Cavia</i>. Cuentos en guerrilla. 55. <i>Felipe Pérez y González</i>. Peccata minuta. 56. <i>Francisco Alcántara</i>. Córdoba. 57. <i>Joaquín Dicenta</i>. Cosas mías. 58. <i>J. López Silva</i>. De rompe y rasga. 59. <i>Antonio Zozaya</i>. Instantáneas. 60. <i>José Zahonero</i>. Cuentecillos al aire. 61. <i>Luis Taboada</i>. Colección de tipos. 62. <i>Beaumarchais</i>. El Barbero de Sevilla. 63. <i>Angel R. Chaves</i>. Cuentos de varias épocas. 64. <i>Alfonso Karr</i>. Buscar tres pies al gato. 65. <i>Francisco Pi y Arsuaga</i>. El Cid Campeador. 66. <i>Vital Aza</i>. Pamplinas. 67. <i>Antonio Peña y Goñi</i>. Río revuelto. 68. <i>Enrique Gómez Carrillo</i>. Tristes idilios. 69. <i>Nicolás Estévez</i>. Calandracas. 70. <i>V. Blasco Ibáñez</i>. A la sombra de la higuera. 71. <i>A. Dumas hijo</i>. La Dama de las Camelias. 72. <i>Joaquín M. Bartrina</i>. Versos y prosa. 73. <i>Francisco Barado</i>. En la brecha. 74. <i>Luis Taboada</i>. Notas alegres. 75. <i>Xavier de Montepin</i>. La señorita Tormenta. 76. <i>Antonio Zozaya</i>. De carne y hueso. 77. <i>Xavier de Montepin</i>. Muerto de amor. 78. <i>Conde León Tolstoi</i>. Venid a mí.... 79. <i>Alfredo Calderón</i>. A punta de pluma. 80. <i>Enrique Murger</i>. Elena.

Precio de cada tomo, 2 reales

CAMPOS, FÁBRICAS Y TALLERES

POR P. KROPOTKINE

Un tomo en 8.º, Ptas. 1.

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravíos, si no 's remet además un ral pera certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

ELS ÚLTIMS SUCCESSOS

Inst. de J. PAGÈS CUBINYÀ

A la plassa de la Universitat.—Proclamació de la ley Marcial.

AVIS IMPORTANT

Atesas las circunstancias especiales que acabém d' atravesar, ha tingut que aplegarse la sortida del present número de **La Esquella de la Torratxa**.

Advertim á nostres subscriptors, corresponsals y lectors en general que aquest número correspón á la fetxa que porta, ó siga al divendres, día 21 de Febrer.

En el próxim número, á no ser que obstacles que no esperém ho impedissin, **La Esquella** donará una extensa informació gráfica de la *huelga general* á Barcelona.

El número de **La Campana de Gracia** corresponent al dissapte passat, día 22, *sortirà demà*.